УДК 614.84

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА В КІРОВОГРАДСЬКІЙ ОБЛАСТІ: АНАЛІЗ І ЗАХОДИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА РЕАГУВАННЯ

В. Дефорж, група МЕ-24
Н. Глевацька, канд. екон. наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Пожежна безпека є ключовим елементом забезпечення громадської безпеки та стабільного розвитку Кіровоградської області. Враховуючи специфіку регіону, важливо аналізувати поточний стан пожежної безпеки та розробляти ефективні заходи для попередження та реагування на пожежі.

У 2025 році на території Кіровоградської області виникло 392 пожежі, з яких 179 сталися в природних екосистемах, вигоріло понад 87 гектарів. Ці дані свідчать про значну пожежну активність, особливо в природних зонах [1].

Аналіз причин пожеж показує, що основними факторами є:

- порушення правил пожежної безпеки: недотримання вимог при експлуатації електрообладнання, печей та теплогенераторів[1];
- необережне поводження з вогнем: паління в невстановлених місцях, спалювання сміття [2];
- підпали: навмисні дії, спрямовані на заподіяння шкоди або для отримання матеріальної вигоди [1].

Згідно зі Стратегією розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки, в 284 будівлях та спорудах є порушення вимог пожежної безпеки, що може призвести до виникнення пожеж. У 86 з них відсутні пристрої блискавкозахисту, а у 1379 об’єктах не проведено вогнезахисне обробляння дерев’яних конструкцій.

Для зниження ризику виникнення пожеж необхідно впроваджувати комплекс заходів:

- проведення профілактичних рейдів: спільно з рятувальниками, поліцією та лісівниками проводити рейди в місцях відпочинку, попереджаючи населення про правила пожежної безпеки [1; 2; 3].
- інформаційно-роз'яснювальна робота: організовувати лекції, семінари та тренінги для населення щодо дій у випадку пожежі та правил безпеки [2];
- технічне оснащення об'єктів: оснащувати будівлі системами протипожежного захисту, забезпечувати справність електричних мереж та обладнання [2].
- ефективне реагування на пожежі включає:
- швидке реагування рятувальних служб: забезпечення оперативного виїзду на місце події, використання сучасної техніки та обладнання [1];
- координація дій: налагодження взаємодії між різними службами (ДСНС, поліція, медичні служби) для швидкого та ефективного реагування [2];
- післяпожежна обробка територій: запобігання повторним займанням, відновлення пошкоджених об'єктів [2].

Пожежна безпека в Кіровоградській області потребує комплексного підходу, включаючи профілактичні заходи, технічне оснащення, навчання населення та ефективне реагування на надзвичайні ситуації.

1. Профілактичні заходи Профілактика є найважливішим елементом у системі пожежної безпеки. Вона включає в себе превентивні заходи, які спрямовані на запобігання виникненню пожеж. Це можуть бути регулярні перевірки технічного стану будівель, обладнання та електричних систем, а також контроль за дотриманням норм і стандартів пожежної безпеки на

підприємствах, у житлових і громадських будівлях. Одним з важливих профілактичних заходів є також обмеження використання вогню в природних екосистемах, особливо під час високої пожежної небезпеки. Регулярні рейди та нагляд за об'єктами, схильними до пожеж, допомагають виявити можливі порушення та усунути потенційні загрози.

2. Технічне оснащення. Одним з ключових аспектів пожежної безпеки є належне технічне оснащення. Пожежні служби мають бути оснащені сучасними засобами для швидкого реагування та гасіння пожеж, такими як спеціалізовані автомобілі, пожежні рукави, системи автоматичного виявлення диму та вогню, а також спеціалізоване обладнання для гасіння вогню в складних умовах (наприклад, на великих площах, в будівлях з підвищеним ризиком вибуху тощо). Також важливим є забезпечення регіональних та місцевих підрозділів своєчасним оновленням технічних засобів, для ефективного та оперативного реагування на пожежі.

3. Навчання населення. Пожежна безпека не обмежується лише роботою рятувальних служб і технічним оснащенням. Важливим фактором є також підготовка та навчання громадян. Знання основних правил безпеки під час пожеж, вміння діяти в надзвичайних ситуаціях можуть значно знизити ризик серйозних наслідків. Для цього важливо проводити інформаційні кампанії, навчання в навчальних закладах, організовувати тренування з евакуації та проведення первинних дій для ліквідації пожеж. Чим більше людей знатимуть, як правильно діяти під час пожежі, тим менший шанс виникнення паніки та неефективних дій в екстрених ситуаціях.

4. Ефективне реагування на надзвичайні ситуації. Важливою складовою пожежної безпеки є здатність швидко і ефективно реагувати на пожежі та надзвичайні ситуації. Для цього необхідно мати чітко організовану систему зв'язку між службами цивільного захисту, пожежними підрозділами, місцевими органами влади та громадськістю. Потрібно забезпечити ефективне використання всіх ресурсів, зокрема оперативних груп, техніки, людських і матеріальних ресурсів. Плани на випадок надзвичайних ситуацій повинні бути гнучкими, що дозволяє миттєво адаптуватися до різних умов та забезпечити максимальну ефективність у мінімальний час.

5. Спільні зусилля влади, громадськості та спеціалізованих служб. Пожежна безпека вимагає взаємодії між різними гілками влади, громадськими організаціями, підприємствами та спеціалізованими службами. Місцеві органи влади повинні забезпечити законодавчу і фінансову підтримку для проведення профілактичних заходів і надання ресурсів для пожежних служб. Громадські організації можуть сприяти інформуванню населення та допомагати в організації тренувань і заходів з підвищення обізнаності. Спеціалізовані служби, такі як пожежні та рятувальні служби, повинні мати всі необхідні засоби та навички для оперативного реагування в умовах війни, природних катастроф чи техногенних аварій.

Таким чином, комплексний підхід до забезпечення пожежної безпеки, включаючи профілактичні заходи, технічне оснащення, навчання населення та ефективне реагування на надзвичайні ситуації, є необхідним для зменшення кількості пожеж і мінімізації їх наслідків.

Список літератури

1. Показники щодо пожеж в Україні: дані за 2022-2023 роки URL: https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-kilkist-pozhezh-skorotylasia-na-16/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення 03.04.2025).
2. Пожежна безпека в екосистемах Кіровоградської області. URL:https://kirovohradska.land.gov.ua/pozhezhna-bezpeka-v-ekosystemakh-kirovohradskoi-oblasti-zabezpechennia-publichnoi-bezpeky-ta-poriadku-v-period-travnevykh-sviat/?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення 03.04.2025).
3. Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки URL:chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://economika.kr-admin.gov.ua/files/str1-lish-270320.pdf. (дата звернення 03.04.2025).